

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม เป็นหน่วยงานราชการซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม กองบังคับการภาค 4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก่อตั้งประมาณปี พ.ศ. 2485 เดิมเรียก สถานีตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ผู้กำกับการคนแรก คือ ร.ต.อ.หลวงชำนาญจิรกิจ (เต็มชำนาญจิรกิจ) มีสถานีตำรวจในปกครอง 19 สถานี ได้แก่ สภ.เมืองนครพนม สภ.ธาตุพนม สภ.บ้านแพง สภ.นาแก สภ.ศรีสงคราม สภ.ท่าอุเทน สภ.นาหว้า สภ.เรณูนคร สภ.โพนสวรรค์ สภ.ปลาปาก สภ.นาทม สภ.หนองฮี สภ.บ้านกลาง สภ.หลักศิลา สภ.นาโคง สภ.พระซอง สภ.หนองบ่อ สภ.กุดาไค้ (โครงสร้างอำนาจหน้าที่ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม พ.ศ.2556 : 4)

กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ พระราชอาคันตุกะและราชเลขานุการหรือเลขานุการพระราชวัง รักษาความปลอดภัยบริเวณรอบนอกเขตพระราชฐาน ที่ประทับ พระราชนิเวศน์ พระตำหนัก หรือในที่ประทับหรือพำนักตามที่สมุหราชองครักษ์ หรือเลขานุการพระราชวัง เป็นผู้กำหนด บริเวณที่ประทับหรือพำนักในระหว่างประกอบพระราชกรณียกิจหรือประกอบกิจ และในขณะเสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์ รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญทางราชการและรัฐต่างประเทศ ตลอดจนสถานที่สำคัญในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 4 และมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานสืบสวนสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการสืบสวนการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาทั้งหลายและอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรหรือผู้มีอิทธิพลที่คาบเกี่ยวระหว่างหลายพื้นที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา งานการข่าว งานสืบสวนอาชญากรรมสำคัญ งานปฏิบัติการพิเศษ งานเก็บกู้วัตถุระเบิด งานสืบสวนคดียาเสพติดและสารเสพติดประเภทต่าง ๆ ในเขตอำนาจตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม (สำนักงานตำรวจแห่งชาติอำนาจหน้าที่ พ.ศ. 2556 : 12)

ปัญหาหนึ่งของชุมชนที่ต้องการแก้ไขอย่างจริงจัง คือปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้าที่กำลังเป็นปัญหาและเป็นภัยคุกคามที่ร้ายแรงของสังคมไทยเป็นปัญหาที่เรื้อรังมานาน ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ว่าในระยะที่ผ่านมาทุกรัฐบาลจะพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหา แต่ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดและการแพร่กระจายของยาเสพติด เช่น ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแหล่งอบายมุขต่างๆ ได้แก่ สถานบริการและสถานบันเทิงต่างๆก็ยังคงมีอยู่ทั่วไป การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในช่วงที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของแต่ละองค์กรก็ตาม แต่หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว นอกจากจะไม่มีแนวโน้มลดลงแล้วยังปรากฏว่าปัญหายาเสพติดกลับมีการขยายตัวรุนแรงมากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคม รวมถึงระบบการเมืองการปกครองที่ทำให้เกิดช่องว่างในการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้ายาเสพติดในขณะที่โครงสร้างทางครอบครัวของสังคมไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวและมีขนาดเล็กลง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความร่วมมือกันในกลุ่มครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น ปัญหาจากการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ความมั่นคงและอบอุ่นในครอบครัวถือเป็นด่านแรกในการคุ้มครองป้องกันภัยจากยาเสพติดให้น้อยลงพร้อมกับความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวได้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดปัญหาเยาวชนและปัญหาสังคมมาก (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครพนม, 2555 ก)

จังหวัดนครพนม มีเนื้อที่ประมาณ 5,512.7 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,445,414.32 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 140 เมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 740 กิโลเมตร จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตอนบน) ของประเทศไทย มีลักษณะเป็นแนวยาวตามฝั่งแม่น้ำโขงประมาณ 153 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ทิศเหนือติดอำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ทิศตะวันออก ติดแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน โดยมีแม่น้ำโขงเป็นแนวกันพรมแดน ทิศใต้ ติดอำเภอดงหลวงและอำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ทิศตะวันตกติดอำเภอกุสุมาลย์ อำเภออากาศอำนวย และอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม แบ่งเขตปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 99 ตำบล 1,123 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 86 แห่ง (ข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2554) จังหวัดนครพนมมีประชากรทั้งสิ้น 704,768 คน ชาย 351,819 คน หญิง 352,949 คน อำเภอเมืองนครพนม แบ่งการปกครองย่อยออกเป็น 15 ตำบล 165 หมู่บ้าน ท้องที่อำเภอเมืองนครพนม ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 แห่ง ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตตำบล

อาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษา มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,220 คน เป็นชาย 3,568 คน หญิง 3,652 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอเมือง จังหวัดนครพนม, 2556)

จังหวัดนครพนม เป็น 1 ใน 13 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสภาพปัญหายาเสพติดในระดับรุนแรง (ศักดิ์ เตชะชาญ, 2542) เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการขยายตัวด้านเศรษฐกิจพอสมควร มีการอพยพผู้ใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลจากการปรามปรามของเจ้าหน้าที่ ทำให้กลุ่มขบวนการได้มีการเปลี่ยนเส้นทางลำเลียงยาเสพติด โดยใช้เส้นทางลำเลียงจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ประเทศพม่า ผ่านลาวเข้าสู่ประเทศไทย บริเวณจังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ ก่อให้เกิดความเครียดหรือต้องการทำงานได้เป็นเวลานานจึงหาทางออกด้วยการเสพยาเสพติด นอกจากนี้ยังเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดน มีเส้นทางคมนาคมสะดวกและอยู่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร ทำให้ง่ายต่อการผลิต การค้าและการลำเลียงยาเสพติด อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเป็นจำนวนมาก จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการค้ายาเสพติด จังหวัดนครพนม ได้ดำเนินงานตามนโยบายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตั้งแต่ปี 2541 โดยได้จัดตั้งศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดนครพนม มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ ได้สั่งการให้ทุกอำเภอจัดทำโครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดอย่างน้อยอำเภอละ 1 หมู่บ้าน เพื่อเป็นโครงการนำร่องตัวอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ๆ และขยายให้ครบทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่ของอำเภอต่อไป (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครพนม, 2555 ข)

ปัจจุบันจังหวัดนครพนม มีหมู่บ้านที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศให้เป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติดแล้ว จำนวน 20 หมู่บ้าน จากหมู่บ้านทั้งหมด 905 หมู่บ้าน (สำนักงานจังหวัดนครพนม, 2555) ถ้าดูจากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดตั้งแต่ พ.ศ. 2553-2555 ปรากฏว่าจำนวนคดียาเสพติดมีอัตราเพิ่มขึ้นเรียงตามลำดับ กล่าวคือ พ.ศ. 2553 จำนวน 2,771 คดี พ.ศ. 2554 จำนวน 3,186 คดี พ.ศ. 2555 จำนวน 5,822 คดี (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครพนม, 2555) อำเภอเมืองนครพนม มีพื้นที่ 1,236.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 772,763.74 ไร่ ประกอบด้วย 11 ตำบล 100 หมู่บ้าน ประชากร 176,461 คน จำนวนครัวเรือน 17,549 ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 40,000 บาท/ปี (สำนักงานอำเภอเมืองนครพนม, 2555) เป็นอีกอำเภอหนึ่งที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มีลักษณะทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยการพิจารณาจากสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดให้โทษระหว่าง ปี พ.ศ. 2553 - 2555 ที่ปรากฏจำนวนคดียาเสพติดเพิ่มขึ้น กล่าวคือ พ.ศ. 2553 จำนวน 342 คดี พ.ศ. 2554 จำนวน 383 คดี พ.ศ. 2555 จำนวน 727 คดี (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครพนม, 2555 ค)

ถ้าพิจารณาความเดือดร้อนของราษฎรในระดับอำเภอพบว่า อำเภอเมืองนครพนม มีความเดือดร้อนที่ราษฎรได้รับ 3 อันดับแรก ได้แก่ หมู่บ้านที่มีปัญหายาเสพติด จำนวน 41 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาเป็นหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้ง จำนวน 40 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 45.6 และอันดับสามเป็นหมู่บ้านไม่มีทุนในการประกอบอาชีพจำนวน 36 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 41.6 (สำนักงานอำเภอเมืองนครพนม, 2555) ในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติอำเภอเมืองนครพนม ได้นำนโยบายการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมาดำเนินการในพื้นที่โดย พนันกำลังประชาชนในหมู่บ้าน ทุกฝ่ายและทุกหมู่เหล่าให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือที่ เรียกว่าพลังมวลชนในหมู่บ้าน โดยลักษณะพหุภาคี ซึ่งใช้กลไกของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือจากกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เป็นแกนนำ ประสาน เชื่อมโยงให้เกิดกระบวนการประชาคมหมู่บ้านต่อต้านยาเสพติด (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอ เมือง จังหวัดนครพนม, 2556)

แนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติของกองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัด เสนอแนวทางการดำเนินโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังนี้

สำรวจเป้าหมายเครือข่ายการค้ายาเสพติด และผู้ค้ายาเสพติดให้เป็นปัจจุบัน จัดทำและ พัฒนาระบบการข่าวที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดที่ทันสมัย ให้เป็นรูปธรรมและ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดยาเสพติดบนเส้นทาง การตั้งด่านตรวจยานพาหนะ บนเส้นทางหลวงที่มีลักษณะถาวร สามารถตรวจคัดกรองยานพาหนะจำนวนมาก เพื่อตรวจสอบ ยานพาหนะต้องสงสัย โดยมีอุปกรณ์สนับสนุนการตรวจสอบที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถ ตรวจค้นยาเสพติด ดำเนินมาตรการในการป้องกัน โดยเน้นเป้าหมายเด็ก และเยาวชน ทั้งใน สถานศึกษาและนอกสถานศึกษา และใช้ชุดตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์เข้าดำเนินการปลูก จิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยสนับสนุน ให้มีการจัดตั้งแกนนำชุมชนเพื่อต่อต้านยาเสพติด และสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบ คือการขาดความร่วมมือ ร่วมใจกันทำงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติอย่างจริงจังของชุมชน ทุกกิจกรรม ที่เกิดสังเกตเห็นว่า แต่ละภาคส่วนทำไปเหมือนเป็นหน้าที่ จึงส่งผลให้งานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหาภัยพิบัติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครพนม, 2555 ง)

ปรากฏการณ์ดังกล่าว ประชาชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ภัยพิบัติ ยังไม่เห็นความสำคัญเท่าใดนัก โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง จึงเป็นเหตุให้สงสัยว่ามีปัจจัย เงื่อนไขอะไรที่เป็นเหตุให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติน้อยกว่าเท่าที่ควร

สภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในขณะทำงานการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม จึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล และมีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดกระทำต่อปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาว่าประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลอาจสามารถได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดที่เกิดขึ้นอย่างไร ประชาชนได้ให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม อย่างไรข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตตำบลอาจสามารถ อันจะนำไปสู่ชุมชนปลอดภัยซึ่งสามารถนำไปปรับใช้กับชุมชนตำบลอื่นและองค์กรอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธร จังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของกองทัมก้าก้าการสืบสวนตำรวจจรจังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แหล่งข้อมูลในการศึกษาแบ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากการออกแบบสอบถามประชาชนในพื้นที่เขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดของโคเฮน จอร์น เอ็ม และนอร์แมน ที อัฟฮอฟฟ์ (Cohen, John. M. and Norman. T Uphoff. 1977 : 727) การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ดังนี้

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการทำวิจัย คือ พื้นที่ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามทะเบียนราษฎรของตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม จำนวน 5,731 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นอำเภอเมืองนครพนม. 2556 : 4)

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามทะเบียนราษฎรของตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาหาขนาดของ

กลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973 : 727) จำนวน 375 คน

4. ขอบเขตด้านตัวแปรในการวิจัย

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทั่วไป ประกอบด้วย

4.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

- 1) เพศ
- 2) อายุ
- 3) ระดับการศึกษา
- 4) อาชีพ
- 5) ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน
- 6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

4.1.2 ปัจจัยทั่วไป

- 1) การได้รับผลกระทบจากปัญหาเสาพิศิต
- 2) ความปลอดภัยในการให้ข่าว

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาพิศิต โดยอาศัยกรอบแนวคิดของโคเฮน จอร์น เอ็มและนอร์แมน ที่ อีพฮอฟฟ์ (Cohen, John. M. and Norman. T Uphoff. 1977 : 727) ดังนี้

- 4.2.1 การมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา
- 4.2.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 4.2.3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน
- 4.2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยศึกษาระหว่างวันที่ 1-30 พฤศจิกายน พ.ศ.2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาพิศิตในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลและคุณลักษณะทั่วไปของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสาพิศิตในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะอันเป็นลักษณะเฉพาะของประชาชน ประกอบด้วย

2.1.1 เพศ หมายถึง ลักษณะทางชีวภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชาย และหญิง

2.1.2 อายุ หมายถึง อายุตัวของประชาชนตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป

2.1.3 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาที่ประชาชนจบการศึกษาสูงสุด

2.1.4 อาชีพ หมายถึง การทำมาหากินจากการทำงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่

ก่อให้เกิดรายได้

2.1.5 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน หมายถึง ความยาวนานคิดเป็นจำนวนปีที่ประชาชนได้เข้ามาอยู่อาศัยในตำบลซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2.1.6 จำนวนสมาชิก หมายถึง จำนวนบุตร หลาน หรือบุคคลที่อยู่ร่วมชายคาเดียวกันในครัวเรือนที่ท่านต้องรับผิดชอบเลี้ยงดู รวมพ่อ แม่ ลูก หลาน ฯลฯ

2.2 ปัจจัยทั่วไป หมายถึง คุณลักษณะทั่วไปของประชาชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2.2.1 การได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด หมายถึง ประชาชนได้รับผลกระทบจากยาเสพติดหรือผู้ค้า ผู้เสพยาเสพติด มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่

2.2.2 ความปลอดภัยในการให้ข่าว หมายถึง สภาพที่ปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดแก่ร่างกาย ชีวิต หรือทรัพย์สินในขณะที่ปฏิบัติงาน

2.2.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติดของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ว่ามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงไรในเรื่องของยาเสพติด

2.2.4 การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านยาเสพติด หมายถึง การที่ประชาชนได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดหรือรับทราบข้อมูลด้านยาเสพติด ทั้งจากสื่อประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ โทรทัศน์ วิทยุ สถานีวิทยุกระจายเสียงของท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนในการดำเนินงาน หรือ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะปัญหา ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมหาทางออกในการแก้ไขปัญหา ร่วมปฏิบัติการ และร่วมประเมินผล

4. การป้องกันและแก้ปัญหา ยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษและภัยของยาเสพติด ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีส่วน

ผลักดันให้คนไปพึ่งยาเสพติดรวมทั้งการดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้อภัยกับบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปรับพฤติกรรมผู้ที่เสพยาเสพติดให้กลับมาอยู่ในสังคมตามปกติ และการดำเนินกิจกรรมหรือการกระทำต่างๆเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่เยาวชน และประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ไปใช้ยาเสพติดและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5. การมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การเลือกวิธีเพื่อแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการขยายผลโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของ กองก่งกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

5.1 การมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาสาเหตุของปัญหา หมายถึง เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ ร่วมประชุมเพื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเสพยาเสพติด

5.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทาง การดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากร และแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ รวมทั้งการกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบาย และประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การร่วมประชุม รับรู้ปัญหาและตัดสินใจวางแผน ดำเนินการ แสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งตัดสินใจในการวางแผน

5.3 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงาน โครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น 1. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน เช่น จัดการเวทีชาวบ้าน การแข่งขันกีฬา ด้านยาเสพติด ร่วมกับเจ้าหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แจ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ชักชวนแนะนำ ผู้ติดยาเข้ารับการรักษา เป็นต้น

5.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการที่พวกเขาดำเนินการนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการ

ประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำเป็นระยะๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกตก็คือความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้ การติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินการไปแล้วเป็นอย่างไร พบปะเยี่ยมเยียนครอบครัวผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนข้อเสนอแนะแนวทางใหม่ ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

6. ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนา กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและรวมถึงประชาชนทั่วไป

7. กองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม หมายถึง หน่วยงานราชการซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ กองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม กองบังคับการภาค 4 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

8. ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีรับประทาน ดม สูด หรือด้วยวิธีใดๆทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นตามลำดับ เนื่องจากมีความต้องการอย่างรุนแรง เมื่อไม่ได้เสพจะมีอาการผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ การวิจัยครั้งนี้จะให้ความสำคัญที่ยาบ้าเนื่องจากมีการระบาดอย่างมาก

9. การป้องกันปัญหายาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และการดำเนินกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดด้วยวิธีการต่างๆ ไปสู่เยาวชน และประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ไปใช้ยาเสพติดและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

10. การแก้ไขปัญหายาเสพติด หมายถึง การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษและภัยของยาเสพติด ปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้คนไปพึ่งยาเสพติด รวมทั้งการดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ภัยกับบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ปรับพฤติกรรมผู้ที่เสพยาเสพติดให้กลับมาอยู่ในสังคมตามปกติ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกองกำกับการสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครพนม ในเขตตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

2. ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมและการอบรมสัมมนา เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยความสมัครใจ
3. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยให้การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY